

Vad är glaukom?

**GLAU
KOM
FÖR
BUN
DET**

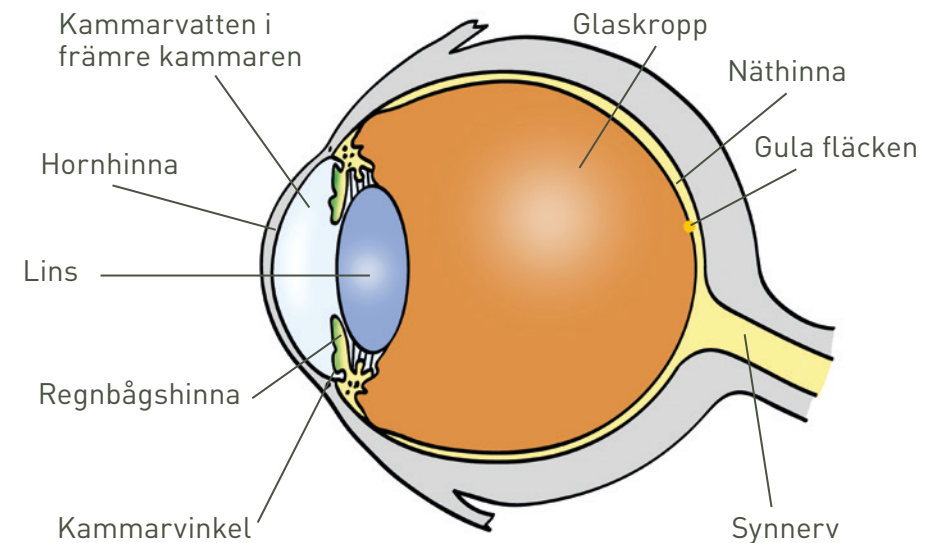

Vad är Glaukom?

Glaukom (tidigare grön starr) är en ögonsjukdom som drabbar synnerven. Synnerven förmedlar synintryck till hjärnan och en skada leder till att synfältet gradvis krymper med fläckvis synbortfall.

Glaukom kan uppträda i flera olika former. Den vanligaste varianten kallas **öppenvinkelglaukom**. Det kammarevatten som produceras och bland annat gör att ögat ”håller formen” filtreras inte ut på normalt sätt, vilket leder till att trycket i ögat stiger.

Man kan också ha sjukdomen utan att trycket är förhöjt, det kallas **normaltrycksglaukom**.

Beställs via info@glaukomforbundet.se
Finns även i finsk version

© 2021 Svenska Glaukomförbundet
Reviderad upplaga december 2021
Textbearbetning, grafisk form och
produktion: Birgitta Fors, ConForza
Foto: iStockphoto, där inget annat anges
Roos Printing AB, Stockholm, 2021

Här är exempel på olika stadier av synfältsbortfall. Vid synfältsbortfall försvinner delar av bilden men hjärnan ersätter med något som passar in. Tidsförloppet kan sträcka sig över flera år.

En mindre vanlig form av glaukom är **akut trångvinkelglaukom** som uppträder plötsligt. Den är förknippad med stark smärta som beror på att det blir stopp i kammarvattenflödet så att trycket i ögat blir mycket högt. Drabbade bör söka läkare akut för att omgående få behandling.

Glaukom är oftast en smygande sjukdom. När man blir medveten om den har den redan påverkat synen. Det kan vara svårt att följa bilden på teve eller att gå i trappor. Vid glaukom kan antingen det ena ögat eller båda ögonen drabbas. Ett friskt öga kan kompensera för synfältsbortfall i ett sjukt öga och då upplever man ingen försämring när man tittar med båda ögonen.

Glaukom är främst de äldres sjukdom. Den kan förekomma före 50 års ålder men i åldern 65–75 år har mellan 5–6 procent fått diagnosen. Idag har cirka 100 000 personer fått diagnosen glaukom men ungefär lika många svenskar ytterligare kan ha sjukdomen utan att veta om det.

Glaukom kan inte botas men synförsämringen kan fördröjas. Risken att en person med glaukom ska bli blind är i Sverige omkring 15 procent.

Kunskap om sjukdomen ger trygghet och gör det lättare att ta ansvar för den livslånga behandling som blir en följd av diagnosen glaukom.

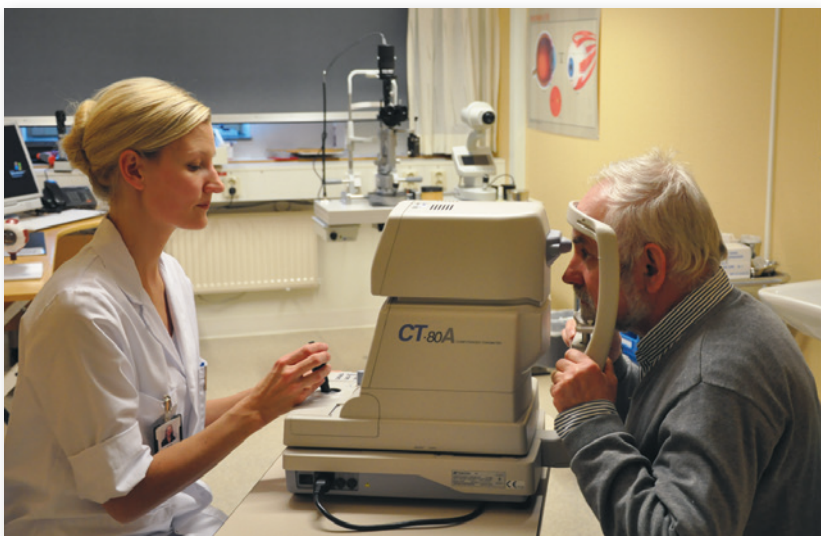

Foto: Örjan Andersson

Undersökning och diagnos

Om du märker att delar av synfältet försvinner och du misstänker att du har glaukom kan du vända dig till optiker eller din husläkare. De kan skriva en remiss till ögonläkare som gör den undersökning som krävs för att ställa diagnos.

Undersökningen omfattar bland annat mätning av ögontrycket, undersökning av synfältet (perimetri) och ögonbottenfotografering för att se om det finns en skada på synnerven. Därefter bedömer ögonläkaren vilken behandling som behövs.

Behandling

Det finns inget sätt idag att bota glaukom, men det finns flera sätt att motverka en försämring av synen.

All glaukombehandling, som läkemedel, laserbehandling och operation, går ut på att sänka ögontrycket. Synen blir inte bättre utan behandlingen syftar till att bromsa sjukdomsförloppet.

Vanligast är behandling med ögondroppar. Det finns olika slags ögondroppar, en del droppar minskar produktionen av kammarvattnet i ögat, medan andra droppar ökar utflödet av kammarvattnet. Det finns också kombinationer av olika typer av droppar.

Glaukom måste behandlas livet ut och det är ytterst viktigt att följa ögonläkarens ordination om ögondroppar och att gå på regelbundna kontroller.

Eftersom glaukom inte gör ont kan det vara lockande att hoppa över eller sluta med ögondropparna. Man riskerar då att få ökande skador på synnerven.

Foto: Pfizer

Om ögondropparna inte ger tillräcklig effekt kan det vara aktuellt med laserbehandling eller operation. Båda behandlingarna gör att kammarvattnet lättare kan lämna ögat och sänker ögontrycket.

Så upplevs sjukdomen

Hur svår man upplever sin ögonsjukdom beror på graden av synskada. Många personer med glaukom märker inte alls mycket av sin sjukdom, medan det finns andra som upplever försämringen av synen som ett stort handikapp.

Synen kan hos vissa försämrats trots behandling, men försämringen är i regel mycket långsam. Möjligheten att bevara synförmågan ökar med en effektiv trycksänkning och regelbundna ögonkontroller.

Om sjukdomen orsakar stora problem i vardagen har man rätt till rehabilitering på syncentralen dit man kan få remiss av sin läkare. Där kan man få pröva olika hjälpmedel som kan underlätta tillvaron och förbättra livskvaliteten.

Glaukom och ärftlighet

Det finns en ärftlig faktor i samband med glaukom och vissa familjer är mer benägna än andra att få sjukdomen. Har man en förälder eller ett syskon med sjukdomen är risken något ökad.

Det är viktigt att du som har glaukom informerar dina anhöriga om sjukdomen och ber dem att kontrollera sina ögon. Som nära släkting bör man från 40 års ålder gå på kontroll med ungefär tre års mellanrum.

Tänk på detta!

- Lär dig mer om sjukdomen
- Var noga med din behandling
  - ta ögondropparna enligt ordinationen
- Gå på regelbundna ögonkontroller

Liten ordlista

Glaukom	Ögonsjukdom som skadar synnerven och kan leda till synfältsbortfall. Behandlas med trycksänkande läkemedel, laser eller operation. Kallades tidigare för grön starr.
Grå starr/Katarakt	Ögats lins grumlas så att synen försämras. Sjukdomen botas genom en operation där den grumlade linsen ersätts med en plastlins.
Grön starr	Tidigare ord för Glaukom.
Intraokulärt tryck	Trycket i ögat.
Kammarvatten	Genomskinlig vätska i främre och bakre kamrarna i ögat. Behövs för att ge näring och forsla bort avfallsprodukter.
mmHg	Ögontryckets värde anges i måttenheten mmHg och uttalas millimeter kvicksilver.
Makuladegeneration	Åldersförändringar i gula fläcken.
Perimetri	Test av synfältet.
Synfält	Synfältet motsvarar den del av rummet som man ser då man tittar rakt fram.
Synnerv	Ögats nervtrådar samlas i synnerven som sänder signaler till hjärnans syncentrum som tolkar färg och form på det vi ser.
Tonometer	Ögontrycksmätare.
Trångvinkelglaukom	Form av glaukom som uppträder akut, ofta med svåra smärtor.
Öppenvinkelglaukom	Den vanligaste formen av glaukom.

Vill Du bli medlem?

Kontakta Din närmaste regionala förening!
Se glaukomforbundet.se/foreningar/
eller glaukomforbundet.se/bli-medlem/

Glaukomföreningen Dalarna norra
070-542 42 07
dalarnanorra@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Gävleborg
070-671 38 72
gavleborg@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Jämtland/Härjedalen
070-290 37 87
jamtlandslan@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Norrbotten
070-673 95 00
norrbotten@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Småland
070-207 82 26
smaland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen i Stockholm
08-33 38 36
stockholm@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Syd
070-612 01 76
syd@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen i Sörmland
070-005 59 80
sormland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Uppland
070-661 64 90
uppland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Värmland
070-529 54 79
varmland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Väst
076-142 59 21
vast@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Västerbotten
070-625 83 64
vasterbotten@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Västernorrland
072-294 67 65
vasternorrland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Västmanland
070-391 58 15
vastmanland@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Örebro län
070-591 86 34
orebro@glaukomforbundet.se

Glaukomföreningen Östergötland
079-333 06 43
ostergotland@glaukomforbundet.se

Svenska Glaukomförbundet

SGF är en ideell, fristående och partipolitisk obunden organisation. Förbundet bildades 1999 för att verka för kunskaps- och informationsspridning om glaukom över hela landet. Syftet är att öka patienternas insikt om och ansvar för sin sjukdom. Förbundet vill också verka för att öka sjukvårdspersonalens intresse

för patienternas och anhörigas informationsbehov. Att arbeta för en god tillgänglighet och hög standard inom sjukvård och forskning är en självklarhet för förbundet.

Glaukomförbundets roll är övergripande att hålla samman och bistå de 16 regionala glaukomföreningarna med råd och stöd genom olika träffar, hjälp och service till föreningsverksamheten samt uppdatering kring de senaste forskningsrönen. Förteckning över våra regionala glaukomföreningar finns på föregående sida.

Glaukomförbundet ger också ut en tidning, ÖgonTrycket, som utkommer med fyra nummer om året och som ingår i medlemsavgiften.

Läs mer om glaukom, SGF och Bli medlem på
www.glaukomforbundet.se

Vill du kontakta oss?

Ring 070-291 56 66 (tel svarare)

Följ oss på Facebook [Glaukomförbundet](#)
